

Asia: VN/11908/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain muuttamisesta (jakeluvelvoite)

Lausunnonantajan lausunto

1. Koko esitysluonnosta koskevat lausunnot

Tausta

Palvelualojen työnantajat Palta kiittää työ- ja elinkeinoministeriötä mahdollisuudesta lausua otsikon asiasta. Palta edustaa yksityisiä palveluyrityksiä useilla eri palvelualoilla, esimerkiksi liikenne- ja logistiikka sekä tekniset palvelut. Palta on EK:n toiseksi suurin jäsenliitto, ja edustamme noin 2 000 jäsentämme. Yksityiset palvelualat ovat korvaamattoman tärkeitä Suomen taloudelle, sillä ne tuottavat noin 40 % Suomen BKT:sta ja talous palveluvaltaistuu edelleen.

Palta tukee Suomen tavoitetta olla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä ja puolittaa liikenteen päästöt vuoteen 2030 mennessä. Siirtymässä hiilineutraaliuuteen tulee varmistaa, että ilmasto- ja ympäristövelvoitteet ovat globaalissa kilpailussa toimiville yrityksille mahdollisimman tasapuolisia. Paltan laajasti ja monipuolisesti edustamien liikenne- ja logistiikkapalveluyritysten kokonaismaksurasite on Suomessa jo nyt korkealla tasolla keskeisiin kilpailijamaihin verrattuna.

Jakeluvelvoitetasojen alentaminen

Palta suhtautuu varauksellisesti jakeluvelvoitetasojen suureen alentamiseen, sillä liikenteen ja logistiikan toimialan vähähiilitiekartassa jakeluvelvoite tunnistettiin tärkeimmäksi yksittäiseksi toimeksi liikenteen päästöjen puolittamisessa. Velvoitetasoissa saattaa kuitenkin olla jonkin verran alentamisvaraa liikenteen nopean sähköistymisen ja vuonna 2027 käynnistyvän polttoaineen jakelijoiden päästökaupan vuoksi.

Palta ei ota kantaa täsmällisiin velvoitetasoihin vaan katsoo, että ne tulee päättää osana energia- ja ilmastostrategian sekä keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman valmistelua. Velvoitetasojen mitoituksessa tulee käyttää lähtökohtana sitä, että Suomi saavuttaa tavoitteen liikenteen päästöjen puolittamisesta vuoteen 2030 mennessä. Mitoituksen tulee perustua analyysiin kokonaiskuvasta ja eri politiikkatoimien kokonaisuudesta.

Seuraamusmaksutasojen alentaminen

Palta vastustaa seuraamusmaksujen alentamista, sillä lainsäädännössä tulee aina kannustaa toimijoita lain noudattamiseen. Hallituksen tulee toteuttaa poliittiset tavoitteensa lain velvoitteiden, ei seuraamusmaksujen mitoituksella.

Seuraamusmaksujen alentaminen aiheuttaa markkinoille epävarmuutta, sillä ennalta ei ole tiedossa, tulevatko polttoaineiden jakelijat noudattamaan velvoitetasoja vai maksamaan seuraamusmaksuja. Lisäksi vastuullisesti toimiva jakelija, joka noudattaa velvoitetasoja halvemmista seuraamusmaksuista riippumatta, joutuu epäedulliseen kilpailuasemaan.

2. Mitä mieltä olette ehdotetusta joustomekanismimallista?

Mitä mieltä olette erityisesti ehdotetuista hyväksymiskriteereistä, niiden toimivuudesta, todentamisesta, valvonnasta ja hyväksymismenettelystä?

Palta kannattaa joustomekanismin käyttöönottoa, sillä se vaikuttaa alentavasti polttoaineiden hintoihin ja parantaa siten kustannustehokkuutta. Joustomekanismin kautta toteutettavien päästövähennyshankkeiden laatu on tärkeää varmistaa toimeenpanon yhteydessä.

Joustomekanismissa liikennepolttoaineiden käyttäjät rahoittaisivat päästövähennystoimia maataloudessa ja ehkä myös maankäyttösektorilla ilman, että saisivat lukea rahoittamiaan päästövähennyksiä omakseen. Tämä poikkeaa täysin päästökompensaatioista, joita on kehitetty globaalisti jo lähes 20 vuoden ajan, ja joissa toimen rahoittaja saa lukea päästövähennyksen omakseen.

Mekanismin hyödyntäminen kasvattaa kuitenkin liikennesektorin omia päästöjä. Hallituksen tulee jatkossa lukea muilla sektoreilla saavutettavat päästövähennykset liikennesektorin hyväksi arvioidessaan liikenteen kansallisten päästövähennystavoitteiden täyttymistä.

3. Mitä mieltä olette ehdotetusta RFNBO-polttoaineita koskevasta vähimmäisosuusvelvoitteesta (ml. välituotevety) ja sille asetettavasta seuraamusmaksutasosta?

-

4. Mitä mieltä olette ehdotetusta mallista lisätä uusiutuva liikennesähkö osaksi jakeluvelvoitetta?

Palta kannattaa sitä, että julkisten latausasemien uusiutuva liikennesähkö sisällytetään osaksi jakeluvelvoitteen noudattamisen keinovalikoimaa. Toimenpide edistää taloudellisen kannusteen kautta latausinfrastruktuurin kehittymistä, mikä on keskeinen edellytys liikenteen sähköistymiselle.

Palta tukee Kesko Oyj:n ehdotusta, että myös logistiikkakeskusten uusiutuva liikennesähkö sisällytetään osaksi jakeluvelvoitetta. Tämä edistäisi raskaan liikenteen sähköistämistä, joka etenee henkilöautoliikenteen sähköistymistä hitaammin ja tarvitsee siten enemmän tukea. Vaikka logistiikkakeskukset eivät ole julkisesti saavutettavissa, niitä käyttää usein moni eri kuljetusyritys, ja siksi laajennuksen logiikka vastaisi hallituksen esitystä.

Liikennesähkön sisällyttäminen jakeluvelvoitteeseen alentaa jaeltavien uusiutuvien polttoaineiden määrää, jos velvoitetasoja ei vastaavasti koroteta. Palta huomauttaa, että velvoitetasot tulee mitoittaa vastaamaan liikenteen päästöjen puolittamistavoitetta ottaen huomioon eri politiikkatoimien kokonaisuus.

Rauhamäki Tatu
Palvelualojen työnantajat Palta ry.

Paloneva Mikko
Palvelualojen työnantajat Palta ry.